

DECIZIE Nr. 14/2020 din 17 februarie 2020

**EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - COMPLETUL PENTRU
DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT**

PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 513 din 16 iunie 2020

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 14

din 17 februarie 2020

Dosar nr. 2.931/1/2019

Gabriela Elena Bogasiu - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și

Justiție - președintele completului

Laura-Mihaela Ivanovici - președintele Secției I civile

Marian Budă - președintele Secției a II-a civile

Denisa Angelica Stănișor - președintele Secției de contencios
administrativ și fiscal

Simona Lala Cristescu - judecător la Secția I civilă

Mihaela Tăbârcă - judecător la Secția I civilă

Cristina Petronela Văleanu - judecător la Secția I civilă

Mihaela Paraschiv - judecător la Secția I civilă

Adina Georgeta Nicolae - judecător la Secția I civilă

Minodora Condoiu - judecător la Secția a II-a civilă

Iulia Manuela Cîrnu - judecător la Secția a II-a civilă

Diana Manole - judecător la Secția a II-a civilă

Cosmin Horia Mihăianu - judecător la Secția a II-a civilă

Valentina Vrabie - judecător la Secția a II-a civilă

Virginia Filipescu - judecător la Secția de contencios
administrativ și fiscal

Carmen Maria Ilie - judecător la Secția de contencios

administrativ și fiscal

Luiza Maria Păun - judecător la Secția de contencios

administrativ și fiscal

Adriana Elena Gherasim - judecător la Secția de contencios

administrativ și fiscal

Decebal Constantin Vlad - judecător la Secția de contencios

administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.931/1/2019, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Curtea de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 2.688/113/2018.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; apelanții-reclamânți, prin avocat, și intimata-pârâtă Casa Județeană de Pensii Brăila, prin consilier juridic, au depus, în termen legal, puncte de vedere asupra chestiunii de drept. De asemenea referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărârile judecătorești relevante ce au fost identificate, precum și opiniile teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus, prin Încheierea din 10 octombrie 2019, în Dosarul nr. 2.688/113/2018, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 341/2004), prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (Codul fiscal), și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 95/2006), cu luarea în considerare și a prevederilor art. 155 din Codul fiscal, pentru drepturile acordate persoanelor care dețin titlul de Luptător cu Rol Determinant există sau nu obligația de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 11 noiembrie 2019 cu nr. 2.931/1/2019, termenul de judecată fiind stabilit la data de 17 februarie 2020.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare

Art. 3. - "(1) Pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției române din decembrie 1989, se instituie următoarele titluri: (...) b) Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989:

1. Luptător Rănit - atribuit celor care au fost răniți în luptele pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 sau în legătură cu aceasta, dacă au fost răniți prin utilizarea armelor de foc ori a tehnicii de luptă de către forțele represive, prin loviri sau alte violențe comise de reprezentanți ai acestora;

2. Luptător Reținut - atribuit celor care au fost puși în detenție preventivă, până în data de 22 decembrie 1989, de forțele de represiune, ca urmare a participării la acțiunile pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989;

3. Luptător cu Rol Determinant - atribuit celor care în perioada 14 - 22 decembrie 1989 au avut un rol determinant la declanșarea și victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, și-au pus viața în pericol în confruntările cu forțele de represiune, au ocupat și apărut obiectivele de importanță deosebită, care au aparținut regimului totalitar, doar în localitățile în care, în urma acestor acțiuni și confruntări, au rezultat persoane ucise, rănite sau reținute, până la fuga dictatorului;

4. Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite - atribuit celor care, în perioada 14 - 25 decembrie 1989, au mobilizat și au condus grupuri sau mulțimi de oameni, au construit și au menținut baricade împotriva forțelor de represiune ale regimului totalitar comunist, au ocupat obiective de importanță vitală pentru rezistența regimului totalitar și le-au apărat până la data judecării dictatorului, în localitățile unde au luptat pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, precum și celor care au avut acțiuni dovedite împotriva regimului și însemnelor comunismului între 14 - 22 decembrie 1989. (...)"

Art. 5. - "(...) (2) Drepturile acordate conform prezentei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi. (...)"

10. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare

Art. 154. - "Categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate

(1) Următoarele categorii de persoane fizice sunt exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate: (...) d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945 - 1989, cu modificările ulterioare, prin Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950 - 1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoașterii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru drepturile bănești acordate de aceste legi; (...)"

Art. 155. - "Categoriile de venituri supuse contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate

(1) Contribuabilii/Plătitorii de venit la sistemul de asigurări sociale de sănătate, prevăzuți la art. 153, datorează, după caz, contribuția de asigurări sociale de sănătate pentru următoarele categorii de venituri:

a) venituri din salarii sau asimilate salariilor, definite conform art. 76;

b) venituri din pensii, definite conform art. 99;

c) venituri din activități independente, definite conform art. 67;

d) venituri din asocierea cu o persoană juridică, contribuabil potrivit titlului II sau III, pentru care sunt aplicabile prevederile art. 125 alin. (7) - (9);

- e) venituri din cedarea folosinței bunurilor, definite conform art. 83;
- f) venituri din investiții, definite conform art. 91;
- g) venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, definite conform art. 103;
- h) venituri din alte surse, definite conform art. 114 și 117;
- i) indemnizații de șomaj;
- j) indemnizații pentru creșterea copilului;
- k) ajutorul social acordat potrivit Legii nr. 416/2001, cu modificările și completările ulterioare;
- l) indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă drept urmare a unui accident de muncă sau unei boli profesionale.

(2) Pentru veniturile prevăzute la alin. (1) se datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate și în cazul în care acestea sunt realizate de persoanele fizice aflate în situațiile prevăzute la art. 60."

Art. 114. - "Definirea veniturilor din alte surse

(1) Venituri din alte surse sunt orice venituri identificate ca fiind impozabile, care nu se încadrează în categoriile prevăzute la art. 61 lit. a) - h), altele decât veniturile neimpozabile în conformitate cu prezentul titlu.

(2) În această categorie se includ, însă nu sunt limitate, următoarele venituri:

- a) prime de asigurări suportate de o persoană fizică independentă sau de orice altă entitate, în cadrul unei activități pentru o persoană fizică în legătură cu care suportatorul nu are o relație generatoare de venituri din salarii și asimilate salariilor, potrivit cap. III - Venituri din salarii și asimilate salariilor;
- b) câștiguri primite de la societățile de asigurări, ca urmare a contractului de asigurare încheiat între părți cu ocazia tragerilor de amortizare;
- c) venituri, sub forma diferențelor de preț pentru anumite bunuri, servicii și alte drepturi, primite de persoanele fizice pensionari, foști salariați, potrivit clauzelor contractului de muncă sau în baza unor legi speciale;
- d) venituri primite de persoanele fizice reprezentând onorarii din activitatea de arbitraj comercial;
- e) venituri obținute de persoana fizică în baza contractului de administrare încheiat potrivit prevederilor Legii nr. 46/2008 - Codul silvic, republicată. Fac excepție veniturile realizate din exploatarea și valorificarea masei lemnoase, definite potrivit legislației în materie, din pădurile pe care contribuabilii le au în proprietate, în volum de maximum 20 mc/an, care sunt neimpozabile;
- f) veniturile distribuite persoanelor fizice membrii formelor asociative de proprietate - persoane juridice, prevăzute la art. 26 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor

Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, altele decât veniturile neimpozabile realizate din:

1. exploatarea și valorificarea masei lemnoase, definite potrivit legislației în materie, din pădurile pe care le au în proprietate, în volum de maximum 20 mc/an, pentru fiecare membru asociat;

2. exploatarea masei lemnoase, definite potrivit legislației în materie, din pădurile pe care le au în proprietate, în volum de maximum 20 mc/an, acordată fiecărui membru asociat;

g) veniturile din activități, altele decât cele de producție, comerț, prestări de servicii, profesii liberale și din drepturi de proprietate intelectuală, precum și activități agricole, silvicultură și piscicultură, pentru care sunt aplicabile prevederile cap. II - Venituri din activități independente și cap. VII - Venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură;

h) bunurile și/sau serviciile primite de un participant la persoana juridică, acordate/furnizate de către persoana juridică în folosul personal al acestuia;

i) suma plătită unui participant la o persoană juridică, în folosul personal al acestuia, pentru bunurile sau serviciile achiziționate de la acesta, peste prețul pieței pentru astfel de bunuri ori servicii;

j) distribuirea de titluri de participare, definite la art. 7, efectuată de o persoană juridică unui participant la persoana juridică, drept consecință a deținerii unor titluri de participare la acea persoană juridică, altele decât cele prevăzute la art. 93 alin. (2) lit. f);

k) dobânda penalizatoare plătită în condițiile nerespectării termenului de plată a dividendelor distribuite participanților, potrivit prevederilor Legii nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

l) veniturile obținute de cedent ca urmare a cesiunii de creanță, respectiv de cesionar din realizarea venitului din creanța respectivă, inclusiv în cazul drepturilor de creanțe salariale obținute în baza unor hotărâri judecătorești rămase definitive și irevocabile/hotărâri judecătorești definitive și executorii, din patrimoniul personal, altele decât cele care se încadrează în categoriile prevăzute la art. 61 lit. a) - h) și art. 62.

(3) Contribuabilii care obțin venituri din alte surse nu au obligații de completare a Registrului de evidență fiscală și de conducere a evidenței contabile."

11. Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare

Art. 224. - "(1) Următoarele categorii de persoane beneficiază de asigurare, fără plata contribuției, în condițiile art. 154 din Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare: (...)

d) persoanele ale căror drepturi sunt stabilite prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 51/1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945 - 1989, cu modificările ulterioare, prin

Ordonanța Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 189/2000, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 309/2002 privind recunoașterea și acordarea unor drepturi persoanelor care au efectuat stagiul militar în cadrul Direcției Generale a Serviciului Muncii în perioada 1950 - 1961, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, pentru drepturile bănești acordate de aceste legi; (...)"

III. Expunerea succintă a procesului

12. Prin Cererea înregistrată cu nr. 2.688/113/2018 pe rolul Tribunalului Brăila - Secția I civilă (disjunctă din dosarul înregistrat pe rolul aceleiași instanțe la data de 7 august 2018, cu nr. 1.627/113/2018), reclamantii A, B, C, D, E și F au chemat în judecată pe pârâta Casa Județeană de Pensii Brăila, solicitând obligarea pârâtei la restituirea sumelor de bani reținute nelegal cu titlu de cotă de contribuții de asigurări sociale de sănătate de 5,5% din drepturile încasate potrivit Legii nr. 341/2004, începând cu luna iunie 2014. Totodată, au solicitat obligarea pârâtei la respectarea dispozițiilor legale în materie, îndeosebi a Codului fiscal, începând cu luna august, în sensul de a nu mai reține această cotă din drepturile bănești încasate potrivit Legii nr. 341/2004.

13. În motivarea acțiunii, în esență, reclamantii au arătat că au calitatea de Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 - Luptător cu Rol Determinant, conform prevederilor Legii nr. 341/2004. Această lege prevede acordarea unor drepturi, printre care și o indemnizație lunară, iar potrivit art. 5 alin. (2) drepturile astfel acordate nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi.

14. Codul fiscal stabilește în mod imperativ, la art. 155 alin. (1), categoriile de venituri supuse contribuției de asigurări sociale de sănătate. Art. 153 alin. (1) din Codul fiscal enumeră limitativ cine datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate.

15. Nici Legea nr. 95/2006 nu instituie reținerea unei sume de bani din drepturile acordate în baza Legii nr. 341/2004, astfel că indemnizațiile lunare acordate în temeiul acestui din urmă act normativ nu constituie venituri, nu se impozitează și nu generează obligația plății de asigurări sociale de sănătate.

16. Cu toate acestea, pârâta Casa Județeană de Pensii Brăila reține, în mod ilegal, coeficientul de 5,5% din indemnizația specială drept contribuție de asigurări sociale de sănătate și virează sumele la Casa Națională de Asigurări de Sănătate, în condițiile în care între aceasta și reclamantii nu există raport juridic civil.

17. Reclamanții au mai susținut că sunt îndeplinite condițiile plății nedatorate, conform art. 1.341 din Codul civil.

18. Pârâta Casa Județeană de Pensii Brăila a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția prescripției dreptului la acțiune pentru perioada anterioară datei de 7 august 2015, față de dispozițiile art. 2.517 din Codul civil și data înregistrării acțiunii pe rolul instanței.

19. Pe fond, a solicitat respingerea acțiunii, susținând, în esență, că instituția a emis decizii prin care reclamanților, deținători ai titlului de Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 - Luptător cu Rol Determinant, prevăzut de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, le-a fost acordată indemnizația de grațitudine prevăzută de art. 4 alin. (4) din lege, începând cu data de 1 ianuarie 2015. De asemenea, prin aceleași decizii, reclamanților le-a fost menținută și indemnizația lunară prevăzută de art. 5 alin. (1) lit. o) din același act normativ.

20. A invocat prevederile art. 224 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 95/2006, susținând că din acestea rezultă că sunt scutite de plata contribuției de asigurări sociale de sănătate doar persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004, respectiv persoanele cărora li s-a recunoscut titlul de Luptător Rănit, iar reclamanții nu au făcut dovada că ar deține acest titlu. De asemenea a menționat dispozițiile art. 154 din Codul fiscal, care printre persoanele fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate enumeră tot persoanele cărora li s-a acordat titlul de Luptător Rănit.

21. Pârâta a mai susținut că dispozițiile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, invocate de reclamanți, nu au relevanță în speță, textul de lege vorbind doar despre neimpozitarea acestor indemnizații, și nicidecum despre nereținerea cotei de contribuții de asigurări sociale de sănătate, care reprezintă o contribuție la bugetul asigurărilor sociale de sănătate, iar nu un impozit.

22. Prin art. 2 alin. (2) lit. b) din Codul fiscal, contribuțiile de asigurări sociale de sănătate datorate bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate sunt încadrate în categoria contribuțiilor sociale, și nu în cea a impozitelor.

23. Mai mult decât atât, Legea nr. 341/2004 reglementează prin art. 5, în mod expres și limitativ, beneficiile acordate persoanelor ale căror drepturi s-au stabilit conform acestei legi, iar printre ele nu se numără și scutirea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate.

24. Pârâta a considerat nefondată solicitarea reclamanților de a li se restitui sumele reținute sub formă de contribuție de asigurări sociale de sănătate începând cu data de 1 iunie 2014, întrucât dispozițiile art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 se regăseau în forma în vigoare la acea dată a Legii nr. 95/2006, la art. 213 alin. (1) lit. c), și atât conform legislației în vigoare la data de 1 iunie 2014, cât și conform legislației în vigoare la acest moment, cererea reclamanților de scutire de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate este lipsită de temei legal.

25. A formulat și cerere de chemare în garanție a Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, solicitând ca, în cazul în care se va admite cererea reclamanților, chemata în garanție să fie obligată să o despăgubească cu sumele reținute cu titlu de contribuții de

asigurări sociale de sănătate, motivat de faptul că, potrivit Legii nr. 95/2006, contribuția de asigurări de sănătate s-a virat la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, gestionat de această instituție.

26. Reclamanții au formulat cerere de modificare a pretențiilor formulate, prin care și-au restrâns pretențiile la perioada 7 august 2015 - 1 august 2018.

27. Prin notele scrise depuse la data de 4 decembrie 2018, pârâta Casa Județeană de Pensii Brăila a invocat excepția autorității de lucru judecat față de reclamanți, motivată de soluționarea de către instanțele judecătorești a unor cauze cu obiect similar, dar care vizau alte perioade anterioare celor solicitate prin prezenta acțiune.

28. Chemata în garanție Casa Națională de Asigurări de Sănătate a depus întâmpinare, prin care a invocat excepția lipsei calității sale procesuale pasive, excepția prescripției dreptului material la acțiune pentru perioada anterioară datei de 10 decembrie 2014 și excepția inadmisibilității cererii de chemare în garanție, iar pe fond a solicitat respingerea cererii ca neîntemeiată.

29. În esență, a invocat lipsa calității procesuale pasive, întrucât deciziile prin care reclamanților le-a fost acordată indemnizația de gratitudine au fost emise de pârâta Casa Județeană de Pensii Brăila, care a emis și talonul de plată a indemnizației lunare și care, de asemenea, reține și virează contribuția de asigurări sociale de sănătate.

30. Cât privește excepția prescripției a invocat prevederile art. 2.500 alin. (1), art. 2.523 și 2.517 din Codul civil.

31. În motivarea excepției inadmisibilității cererii de chemare în garanție a făcut referire la Decizia nr. 10 din 19 septembrie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 786 din 4 noiembrie 2011, și la faptul că între Casa Națională de Asigurări de Sănătate și titularul cererii de chemare în garanție din prezenta cauză nu există nicio obligație legală sau contractuală de garanție ori despăgubire.

32. Pe fondul cauzei, chemata în garanție a solicitat respingerea cererii ca neîntemeiată, invocând prevederile art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal, cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004.

33. Prin Sentința civilă nr. 102 din 14 februarie 2019, Tribunalul Brăila - Secția I civilă a respins acțiunea ca nefondată și cererea de chemare în garanție ca rămasă fără obiect.

34. Împotriva acestei sentințe au formulat apel reclamanții, invocând, în esență, înțelegerea greșită a prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004 prin raportare la art. 3 alin. (1) lit. b) din aceeași lege, respectiv ale art. 153 alin. (1) lit. a) - h) și art. 154 lit. d) din Codul fiscal, în opinia acestora dispozițiile ce privesc scutirea de la plata contribuției de asigurări de sănătate aplicându-se și în cazul persoanelor care dețin titlul prevăzut de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004.

35. Apelul astfel declarat a fost înregistrat cu nr. 2.688/113/2018, la data de 21 mai 2019, pe rolul Curții de Apel Galați, ca ultimă instanță, în sensul prevederilor art. 155 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

36. Din oficiu, Curtea de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale a pus în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedura reglementată de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept în discuție.

37. Prin Încheierea din 10 octombrie 2019, sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

38. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru considerentele ce succedă.

39. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, cu luarea în considerare și a prevederilor art. 155 din Codul fiscal, depinde soluționarea pe fond a cauzei; Curtea de Apel Galați este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; interpretarea/aplicarea textelor legale enunțate reprezintă o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei.

40. Art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de "chestiune de drept". În doctrină s-a arătat însă că, pentru a fi vorba de o problemă de drept reală, trebuie ca norma de drept disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară. Chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare (în acest sens, Decizia nr. 16 din 23 mai 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016).

41. Chestiunea de drept este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

42. Sesizarea instanței supreme cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile se impune, întrucât interpretarea prevederilor legale în discuție constituie o problemă de drept care necesită a fi lămurită și prezintă o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție în scopul rezolvării sale de principiu și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării.

43. Nu în ultimul rând, se impune a fi menționat rolul unificator al instituției juridice a hotărârii prealabile în scopul preîntâmpinării apariției unei jurisprudențe neunitare, printr-o rezolvare de principiu a unei veritabile probleme de drept, astfel încât sesizarea are caracter admisibil.

44. Scopul acestei proceduri este crearea unui mecanism nou pentru uniformizarea practicii judiciare care să contribuie, alături de recursul în interesul legii, la transformarea practicii judiciare românești într-una predictibilă, care să răspundă așteptărilor rezonabile ale justițiabililor.

45. Deși evaluarea condiției privind caracterul real al problemei de drept ce se solicită a fi lămurită revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, dispozițiile procedurale ale art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă impun instanței de trimitere o primă evaluare a acesteia, prin punctul de vedere al completului de judecată care stabilește că există o problemă de interpretare ce implică riscul unor dezlegări diferite. Reprezentând o obligație legală, punctul de vedere al completului de judecată vizează opinia instanței de trimitere cu privire la modalitatea de interpretare a normei de drept ce se circumscrie problemei sesizate, și nu opinia asupra modalității de rezolvare a fondului cauzei.

46. Nu s-au identificat situații în care Înalta Curte de Casație și Justiție să fi statuat asupra chestiunii de drept în discuție ori care să fi făcut obiectul unui recurs în interesul legii sau în curs de soluționare.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

47. Apelanții-reclamanți au apreciat că Legea nr. 341/2004 este o lege specială și nu cuprinde nicio prevedere cu privire la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate, pentru indemnizațiile pe care le stabilește și pe care le primesc beneficiarii acesteia.

48. Pe de altă parte, art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal prevede o serie de excepții de la plata contribuției.

49. În atare situație, excepția este reglementată întotdeauna prin raportare la o anumită regulă, motiv pentru care trebuie analizat dacă pentru persoanele enumerate de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 poate exista, ca regulă, obligația de plată a contribuției de sănătate.

50. Conform art. 155 alin. (1) din Codul fiscal sunt stabilite imperativ și fără echivoc categoriile de venituri supuse contribuției, și anume: venituri din salarii și asimilate salariilor, venituri din activități independente; venituri din drepturi de proprietate intelectuală; venituri din asocierea cu o persoană juridică; venituri din cedarea folosinței bunurilor; venituri din activități agricole; silvicultură și piscicultură; venituri din investiții și venituri din alte surse.

51. Instanța de control judiciar a pus în discuție această din urmă categorie, respectiv veniturile din alte surse.

52. Față de dispozițiile art. 114 și 62 din Codul fiscal și ale art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, indemnizațiile acordate în baza celei din urmă legi sunt venituri neimpozabile.

53. Conform art. 114 din Codul fiscal, astfel de venituri nu intră în categoria veniturilor din alte surse care sunt supuse contribuției, în sensul art. 155 alin. (1).

54. În consecință, pentru veniturile din indemnizațiile acordate în baza Legii nr. 341/2004 nu se datorează și contribuția de asigurări sociale de sănătate.

55. Intimata-chemată în garanție Casa Națională de Asigurări de Sănătate a învederat, în esență, că împrejurarea că art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004 prevede că drepturile acordate conform acestei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi nu reprezintă un argument pentru exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate a persoanelor aflate în situațiile prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din legea anterior invocată, de vreme ce acest text de lege statuează doar asupra scutirii de impozit, iar impozitul și contribuția de asigurări sociale de sănătate sunt două noțiuni distincte, care au natură juridică diferită, utilitate și destinație distincte.

56. În timp ce impozitul reprezintă o plată obligatorie datorată statului de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile pe care acestea le obțin sau pentru bunurile pe care le posedă, plată în schimbul căreia statul nu efectuează un contraserviciu, contribuțiile sociale obligatorii reprezintă contribuțiile bănești obligatorii ale persoanelor fizice, în scopul asigurării persoanelor respective împotriva unor riscuri sociale, în schimbul cărora beneficiază de un contraserviciu, respectiv drepturile acoperite de respectivele contribuții.

57. Mai mult decât atât, trebuie avut în vedere și faptul că noțiunea de impozit pe venit diferă în mod evident de noțiunea de contribuție pentru asigurări sociale de sănătate, acestea având o reglementare distinctă.

58. Legea nr. 341/2004 nu cuprinde nicio prevedere cu privire la exceptarea de la plata contribuției în discuție. Prin urmare, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, legiuitorul a reglementat o regulă generală prin care a stabilit obligația plății unei contribuții bănești pentru asigurările sociale de sănătate.

59. Excepția de la regula mai sus enunțată este reglementată expres de art. 213 alin. (1) din Legea nr. 95/2006 (în forma în vigoare de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 28 aprilie 2006 până la republicarea actului normativ în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 652 din 28 august 2015); art. 224 alin. (1) din Legea nr. 95/2006; art. 154 alin. (1) din Legea nr. 227/2015, în forma în vigoare din 1 ianuarie 2016 până în prezent.

60. Conform art. 213 alin. (1) lit. c) - actual art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, beneficiază de asigurare fără plata contribuției persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004 (persoanele care dețin titlul de Luptător Rănit), pentru drepturile bănești acordate în temeiul acestei legi.

61. În deplină concordanță cu prevederile anterior invocate, art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal prevede expres și limitativ persoanele care sunt exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate, între care sunt și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004, pentru drepturile bănești acordate în temeiul acestei legi.

62. Prin Decizia nr. 771 din 25 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 795 din 27 noiembrie 2012, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 213 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 95/2006, arătând că, referitor la constituționalitatea textului de lege criticat, Curtea s-a mai pronunțat și prin Decizia nr. 334 din 17 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 262 din 22 aprilie 2009, și a reținut că "garantarea constituțională a dreptului la ocrotirea

sănătății nu înseamnă și gratuitatea asistenței medicale". De asemenea, Curtea Constituțională a constatat că "scutirea de la plata contribuției la asigurările de sănătate nu este un drept constituțional, iar acordarea unei asemenea scutiri, în considerarea unor situații obiective sau subiective, este lăsată la opțiunea liberă a legiuitorului".

63. Intimata-chemată în garanție a mai arătat că interpretarea și aplicarea dispozițiilor de mai sus nu pot fi dissociate de prevederile cuprinse în Legea nr. 95/2006 (legea-cadru în sistemul de asigurări sociale de sănătate), care stabilesc, în esență, obiectivele și principiile sistemului de asigurări de sănătate, drepturile asiguraților și ale persoanelor neasigurate, conținutul pachetului de servicii medicale de bază acordate pe diferitele paliere de asistență medicală, conținutul pachetului minimal de servicii, precum și condițiile de acordare a serviciilor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

64. Prin urmare, având în vedere dispozițiile legale anterior invocate, în raport cu obiectul cauzei și calitatea apelanților-reclamanți, care dețin titlul de Luptător cu Rol Determinant, potrivit art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, a apreciat că legiuitorul instituie dreptul acestor persoane de a beneficia de serviciile sistemului public de asigurări sociale de sănătate, nefiind menționate la categoria persoanelor exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate.

65. Potrivit dispozițiilor art. 257 alin. (1) - în prezent art. 266 alin. (1) din Legea nr. 95/2006, persoana asigurată are obligația plății contribuției bănești lunare pentru asigurările de sănătate, cu excepția persoanelor prevăzute la art. 213 alin. (1) - în prezent art. 224 alin. (1) din lege.

66. Conform art. 213 alin. (4) din Legea nr. 95/2006 (forma inițială a legii), categoriile de persoane care nu sunt prevăzute la alin. (1) și (2) de la același articol au obligația să se asigure în condițiile art. 211 și să plătească contribuția de asigurări sociale de sănătate, în condițiile legii-cadru, în sistemul de asigurări de sănătate.

67. În mod corelativ, potrivit art. 224 alin. (2), în forma actuală a legii, categoriile de persoane care nu sunt prevăzute la alineatul (1) au obligația să se asigure potrivit prezentei legi și să plătească contribuția la asigurările sociale de sănătate în condițiile Codului fiscal.

68. A menționat faptul că, potrivit prevederilor art. 220 alin. (1) - în prezent art. 232 alin. (1) din Legea nr. 95/2006, persoanele care nu fac dovada calității de asigurat beneficiază de servicii medicale în cadrul unui pachet minimal de servicii, prevăzut de lege.

69. Persoanele prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004, care au dobândit titlul de Luptător Rănit, sunt exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate, pentru drepturile bănești acordate de legea anterior invocată, astfel cum rezultă din reglementările la care a făcut trimitere în cuprinsul expunerii de motive. Astfel, aceste persoane nu au obligația plății contribuției de asigurări sociale de sănătate și beneficiază de pachetul de servicii de bază în mod nediscriminatoriu, în condițiile contractului-cadru și ale normelor de aplicare a acestuia.

70. În concluzie, având în vedere considerentele reținute de Curtea Constituțională prin deciziile nr. 9 din 16 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 6 martie 2014; nr. 539 din 13 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 771 din 28 septembrie 2017 și nr. 599 din 28 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 12 februarie 2018, potrivit căroră contribuția prevăzută de lege și datorată Fondului național unic de asigurări de sănătate nu are natura unui impozit pe venit, persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 pot beneficia de pachetul de servicii de bază, în mod nediscriminatoriu, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, în condițiile plății contribuției de asigurări sociale de sănătate, în raport cu dispozițiile legale anterior invocate, care nu pot fi golate de conținut și efecte juridice.

71. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, apelanții-reclamanți au depus, prin avocat, un punct de vedere asupra chestiunii de drept, prin care au susținut că, atât potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, cât și în conformitate cu dispozițiile Codului fiscal, indemnizațiile acordate în baza legii speciale (Legea nr. 341/2004) sunt venituri neimpozabile și, pe cale de consecință, pentru aceste indemnizații nu se datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate.

72. Intimata-pârâtă Casa Județeană de Pensii Brăila a depus, în termen legal, prin consilier juridic, un punct de vedere, prin care a susținut că art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004 nu este incident în cauza în care s-a formulat sesizarea și nu prezintă relevanță în dezlegarea problemei de drept.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

73. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului a reținut următoarele: prin prevederile art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 și art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal au fost prevăzute în mod expres categoriile de persoane care beneficiază de asigurare, fără plata contribuției de asigurări sociale de sănătate, printre care și persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004, pentru drepturile bănești acordate de această lege.

74. Textul art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004 face referire la categoria persoanelor deținătoare ale titlului de Luptător Rănit, atribuit celor care au fost răniți în luptele pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 sau în legătură cu aceasta, dacă au fost răniți prin utilizarea armelor de foc ori a tehnicii de luptă de către forțele represive, prin loviri sau alte violențe comise de reprezentanți ai acestora.

75. Este adevărat că, potrivit prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, drepturile acordate în temeiul acestei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi, însă atari prevederi se interpretează în sensul scutirii beneficiarilor lor de la plata impozitului pe venit datorat asupra drepturilor dobândite în baza legii respective și nu acordă dreptul la scutirea de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate.

76. În consecință, prevederile invocate nu prevăd scutirea de la plata contribuțiilor de asigurări de sănătate, dispozițiile analizate ale Codului fiscal și ale Legii nr. 95/2006, interpretate a contrario, determinând concluzia potrivit căreia persoanelor care dețin alte

titluri, precum cel de Luptător cu Rol Determinant, le revine obligația de a plăti contribuțiile de asigurări sociale de sănătate aferente indemnizației acordate în baza Legii nr. 341/2004.

77. S-a menționat că problema de drept referitoare la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate în cazul indemnizațiilor încasate de beneficiarii Legii nr. 341/2004, aflați în situațiile prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4, a fost discutată și cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale ale curților de apel, de la București, din 15 iunie 2018.

78. S-a concluzionat că persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 nu datorează contribuție de asigurări sociale de sănătate pentru drepturile bănești acordate în temeiul acestei legi, în baza argumentelor prezentate în conținutul minutei întocmite, însă, dacă nu sunt asigurate în acest sistem de asigurare, nici nu vor beneficia de drepturile de asigurare prevăzute de Legea nr. 95/2006, deoarece nu intră în categoria persoanelor care beneficiază de asigurare fără plata contribuției.

79. Totuși, persoanele încadrate în această categorie datorează contribuția dacă, potrivit art. 154 alin. (2) din Codul fiscal, realizează și venituri din categoriile prevăzute la art. 155, pentru care se datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate, conform regulilor specifice fiecărei categorii de venituri. Astfel, persoanele în cauză vor avea calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

80. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat hotărâri judecătorești definitive, precum și opinii teoretice ale magistraților asupra chestiunii de drept supuse dezlegării, din care a rezultat existența unor interpretări diferite ale textelor de lege în discuție.

81. Astfel, unele instanțe au reținut că, potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, indemnizațiile primite în baza acestei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nici nu afectează acordarea altor drepturi. S-a argumentat că din nicio dispoziție fiscală în vigoare nu rezultă obligația de a plăti contribuția de asigurări sociale de sănătate pentru sumele încasate cu titlu de indemnizație de o persoană care deține titlul de Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 - Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite/Luptător cu Rol Determinant și că ansamblul dispozițiilor legale relevante în materie nu este suficient de clar pentru a fundamenta concluzia includerii acestei indemnizații în sfera de cuprindere a contribuției de asigurări sociale de sănătate.

82. Dimpotrivă, alte instanțe au reținut că persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate, având în vedere că prevederile Codului fiscal stabilesc în mod expres care sunt categoriile de persoane scutite de această contribuție, categoria în discuție nefiind indicată între cele scutite. Este adevărat că, potrivit prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004, drepturile acordate conform acestei legi nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi, însă atari prevederi se interpretează în sensul scutirii beneficiarilor lor de la plata impozitului pe venit datorat asupra drepturilor dobândite

În baza legii respective și nu acordă dreptul la scutirea de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate. Singura categorie de luptători scutiți de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate este cea prevăzută de art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 341/2004, respectiv cei care dețin titlul de Luptător Rănit. În consecință, persoanele care dețin titlul de Luptător cu Rol Determinant au obligația de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate.

83. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

84. Din verificările efectuate rezultă că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor legale supuse interpretării.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

85. Prin raportul întocmit, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorii-raportori, constatând că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, au apreciat că, în interpretarea art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și 114 din Codul fiscal și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurațiile sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

86. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

87. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

88. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului învestit să soluționeze cauza;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

89. Aceste condiții sunt îndeplinite, având în vedere că litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, iar Curtea de Apel Galați, învestită cu judecata căii de atac a apelului, urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, potrivit prevederilor art. 96 pct. 2 din Codul de procedură civilă.

90. Legătura dintre dezlegarea dată chestiunii de drept și soluționarea pe fond a cauzei este evidentă și nu necesită explicații suplimentare; după cum a arătat și titularul sesizării, de lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, depinde soluționarea pe fond a pricinii.

91. Este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării, întrucât examenul jurisprudențial efectuat a evidențiat că litigiile au fost declanșate relativ recent, iar practica nu este nici constantă, nici consistentă, situație care justifică necesitatea pronunțării hotărârii prealabile.

92. Totodată, asupra acestei chestiuni de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat anterior și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii ori al unei alte hotărâri prealabile.

93. Pe de altă parte, chiar dacă dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă nu definesc noțiunea de "chestiune de drept", este în mod constant subliniată necesitatea ca problema de drept să fie veritabilă, derivată din caracterul neclar, îndoielnic, imperfect ori lacunar al normei de drept, care este astfel susceptibilă de mai multe interpretări. Nu numai jurisprudența anexată, ci și opiniile exprimate au relevat că există o abordare în două sensuri a temei în dezbatere, unele instanțe obligând casele de pensii la restituirea sumelor reținute cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate, iar altele apreciind că, dimpotrivă, persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate. Or, analiza coroborată a textelor privind drepturile și obligațiile beneficiarilor distincțiilor recunoscute de Legea nr.

341/2004 și, respectiv, a celor vizând contribuțiile datorate bugetului asigurărilor sociale de sănătate, precum și distincția, pe care instanțele naționale nu par să o fi făcut, între situațiile în care legiuitorul recunoaște dreptul de a beneficia de asigurare în sistemul asigurărilor sociale de sănătate fără plata contribuției și ipoteza în care o atare contribuție nu este datorată, fără ca aceasta să atragă și calitatea de asigurat, relevă dificultatea problemei deduse interpretării.

94. Prin urmare, sesizarea întrunește cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel încât se impune a se da eficiență mecanismului de unificare reprezentat de pronunțarea unei hotărâri prealabile, în vederea preîntâmpinării apariției unei divergențe în jurisprudență, determinând și efectul asigurării securității raporturilor juridice.

Asupra fondului sesizării

95. Rezolvarea chestiunii de drept referitoare la existența sau inexistența unei obligații de plată a contribuției de asigurări sociale de sănătate aferente indemnizației primite de către deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant, în reglementarea dată de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, presupune analiza coroborată a mai multor texte ce reprezintă deopotrivă sediul materiei privind drepturile și obligațiile beneficiarilor unor astfel de distincții și al celei vizând contribuții datorate bugetului asigurărilor sociale de sănătate.

96. De asemenea trebuie făcută distincția între acele situații în care legiuitorul recunoaște dreptul de a beneficia de asigurare în sistemul asigurărilor sociale de sănătate fără plata contribuției și ipoteza în care nu se datorează o astfel de contribuție, dată fiind natura veniturilor încasate, consecința fiind însă aceea că persoana care nu plătește nici nu are calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate (având posibilitatea unei asigurări facultative).

97. Astfel, potrivit art. 3 alin. (1) lit. a) și lit. b) pct. 1 - 4 din Legea nr. 341/2004 s-au instituit, pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției din 1989, o serie de titluri (Erou-Martir, Luptător-Rănit, Luptător Reținut, Luptător cu Rol Determinant, Luptător Remarcat prin Fapte Deosebite).

98. De asemenea, conform art. 5 alin. (1) din aceeași lege, persoanele enumerate la art. 3 alin. (1) lit. b) beneficiază de o serie de drepturi care, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, "nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi".

99. Legea nr. 341/2004 nu conține nicio dispoziție referitoare la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate pe care le-ar datora beneficiarii acestui act normativ.

100. Ca atare, trebuie avute în vedere, pentru rezolvarea acestei chestiuni, dispozițiile din legile care au caracter special în această materie, respectiv Legea nr. 95/2006 și Codul fiscal.

101. Potrivit art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, beneficiază de asigurare fără plata contribuției persoanele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004 (adică deținătorii titlului de Luptător Rănit).

102. De asemenea, dispozițiile art. 154 din Codul fiscal stabilesc categoriile de persoane fizice exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate, printre care și cele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 din Legea nr. 341/2004 [conform art. 154 alin. (1) lit. d)].

103. Textele de lege menționate reglementează, așadar, o scutire de la plata contribuțiilor asigurărilor sociale de sănătate în considerarea unei anumite categorii de persoane, care beneficiază, și fără plata unor astfel de contribuții, de calitatea de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate.

104. Distinct de această reglementare de excepție, care este neechivocă și nu poate genera interpretări diferite, se pune problema dacă ceilalți beneficiari ai Legii nr. 341/2004 datorează sau nu astfel de contribuții.

105. Interpretarea care s-a limitat la a face trimitere la norma de excepție pentru a trage concluzia, a contrario, că deținătorii celorlalte titluri (decât cel de Luptător Rănit), reglementate de art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 341/2004 datorează în mod obligatoriu contribuții la asigurările sociale de sănătate este deficitară prin aceea că nu face distincția pe care textele de lege o impun, între calitatea de asigurat fără plata contribuției (ca un beneficiu al legii în considerarea categoriei persoanelor) și natura veniturilor încasate în funcție de care trebuie să se aprecieze dacă se datorează sau nu o asemenea contribuție.

106. Astfel, potrivit art. 155 alin. (1) lit. a) - l) din Codul fiscal, sunt reglementate categoriile de venituri supuse contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate, respectiv: **a)** venituri din salarii sau asimilate salariilor, definite conform art. 76; **b)** venituri din activități independente, definite conform art. 67; **c)** venituri din drepturi de proprietate intelectuale, definite conform art. 70; **d)** venituri din asocierea cu o persoană juridică, contribuabil potrivit prevederilor titlului II, titlului III sau Legii nr. 170/2016, pentru care sunt aplicabile prevederile art. 125; **e)** venituri din cedarea folosinței bunurilor, definite conform art. 83; **f)** venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, definite conform art. 103; **g)** venituri din investiții, definite conform art. 91; **h)** venituri din alte surse, definite conform art. 114; **i)** indemnizații de șomaj; **j)** indemnizații pentru creșterea copilului; **k)** ajutorul social acordat potrivit Legii nr. 416/2001, cu modificările și completările ulterioare; **l)** indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă drept urmare a unui accident de muncă sau unei boli profesionale.

107. Raportat la categoriile de venituri enumerate de textul de lege, singura în care s-ar putea încadra cele încasate de deținătorii titlurilor prevăzute de Legea nr. 341/2004 este cea de la lit. h) referitoare la "venituri din alte surse, definite conform art. 114".

108. Or, potrivit reglementării speciale în materie, pentru ca veniturile din alte surse să fie bază pentru calcularea contribuției la asigurările sociale de sănătate este necesar ca acestea să fie impozabile, așa cum rezultă în mod expres din definiția acestora dată de dispozițiile art. 114 alin. (1) din Codul fiscal ["venituri din alte surse sunt orice venituri identificate ca fiind impozabile, care nu se încadrează în categoriile prevăzute la art. 61 lit. a) - h), altele decât veniturile neimpozabile potrivit prezentului titlu"*1).

*1) Potrivit art. 61: categoriile de venituri supuse impozitului pe venit, potrivit prevederilor prezentului titlu, sunt următoarele:

a) venituri din activități independente, definite conform art. 67;

a¹) venituri din drepturi de proprietate intelectuală, definite potrivit art. 70;

b) venituri din salarii și asimilate salariilor, definite conform art. 76;

c) venituri din cedarea folosinței bunurilor, definite conform art. 83;

d) venituri din investiții, definite conform art. 91;

e) venituri din pensii, definite conform art. 99;

f) venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, definite conform art. 103;

g) venituri din premii și din jocuri de noroc, definite conform art. 108;

h) venituri din transferul proprietăților imobiliare, definite conform art. 111;

i) venituri din alte surse, definite conform art. 114 și 117.

În privința art. 117, acesta nu are relevanță juridică în economia analizei, întrucât se referă la "definirea și impozitarea veniturilor a căror sursă nu a fost identificată".

109. De asemenea, potrivit art. 62 alin. (1) lit. v) din Codul fiscal, sunt venituri neimpozabile cele primite de "(...) răniții și luptătorii pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989 și pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987, precum și persoanele persecutate de către regimurile instaurate în România cu începere de la 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice".

110. Totodată, așa cum s-a arătat anterior, drepturile acordate potrivit Legii nr. 341/2004 "nu sunt considerate venituri, nu se impozitează și nu afectează acordarea altor drepturi" [art. 5 alin. (2)].

111. Din coroborarea dispozițiilor menționate rezultă, pe de o parte, că veniturile de care beneficiază deținătorii titlurilor reglementate de Legea nr. 341/2004 nu sunt impozabile și, pe de altă parte, că deși acest act normativ nu prevede nimic în legătură cu plata contribuțiilor la asigurările sociale de sănătate, aceasta nu înseamnă că ele s-ar datora (prin opoziție cu situația impozitelor pentru care se prevede scutirea), ci că trebuie făcută corelația necesară cu dispozițiile care reglementează această materie din Codul fiscal, dispoziții care stabilesc în legătură cu astfel de venituri (provenite din alte surse) condiția ca ele să fie impozabile pentru a constitui bază de calcul la stabilirea contribuției pentru asigurările sociale de sănătate.

112. De aceea, împrejurarea că art. 5 alin. (2) din Legea nr. 341/2004 prevede în mod expres doar că indemnizația acordată în temeiul acestui act normativ nu se impozitează, fără a arăta și că nu intră în baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate, nu poate duce la o altă concluzie, de vreme ce, față de calificarea legală de a nu constitui venit, ea oricum nu poate fi luată în considerare pentru determinarea acestor contribuții.

113. Ca atare, încasarea unor astfel de indemnizații nu dă naștere, în sarcina beneficiarului lor, unei obligații de plată a contribuției la asigurările sociale de sănătate.

114. O asemenea concluzie este impusă de interpretarea sistematică a dispozițiilor legale incidente în mod corespunzător sediului materiei în care se regăsesc ele, și anume cele referitoare la drepturile recunoscute luptătorilor în Revoluție, la sistemul asigurărilor sociale de sănătate, la modalitatea în care se realizează impozitarea și, respectiv, determinarea contribuției la asigurările sociale de sănătate.

115. Consecința regimului juridic specific al sumelor respective, care au caracter neimpozabil (cu accesoriul neplății contribuțiilor la asigurările sociale de sănătate), este aceea că beneficiarul lor nu poate fi considerat asigurat în sistemul public al asigurărilor sociale de sănătate (spre deosebire de situația unei anumite categorii de persoane - luptătorii răniți în Revoluție - cărora legiuitorul le recunoaște această calitate chiar în absența plății contribuțiilor).

116. Așadar, persoanele din categoria celor prevăzute de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 2 - 4 din Legea nr. 341/2004 nu datorează contribuții la asigurări sociale de sănătate pentru drepturile bănești încasate în temeiul acestei legi, dar, în același timp, nici nu vor beneficia de drepturile de asigurare prevăzute de Legea nr. 95/2006, câtă vreme nu intră în categoria celor care beneficiază de o asemenea asigurare fără plata contribuției [ca în ipoteza prevăzută de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 1 coroborat cu art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 și art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul fiscal].

117. Pentru aceste persoane există însă posibilitatea de a opta pentru plata contribuției (ca asigurare facultativă), dobândind astfel calitatea de asigurat.

118. De asemenea există posibilitatea să datoreze contribuție la asigurările sociale de sănătate în ipoteza în care realizează și alte venituri, în afara indemnizației primite conform Legii nr. 341/2004, venituri încadrabile în categoriile reglementate de art. 155 din Codul fiscal și care sunt supuse plății contribuțiilor asigurărilor sociale de sănătate.

119. Așadar, diferența de reglementare între cele două ipoteze menționate anterior constă în aceea că, în timp ce pentru o categorie de beneficiari ai titlurilor (respectiv de Luptător Rănit în Revoluție), exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate nu înlătură și calitatea de asigurat, în situația celorlalți, fără a deveni obligatorie o astfel de contribuție, neplata ei înseamnă, în același timp, lipsa statutului de asigurat în sistemul asigurărilor sociale de sănătate (cu rezerva situației arătate în care, realizând și alte venituri, persoanele respective plătesc contribuții raportat la acestea).

120. Cum chestiunea de drept ce face obiectul sesizării de față s-a ivit în cadrul unui litigiu în care s-a solicitat restituirea contribuției plătite de deținătorul titlului reglementat de art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004 (Luptător cu Rol Determinant), ceea ce interesează în dezlegarea de principiu pe care este chemată să o dea instanța supremă și care să aibă legătură cu soluționarea pe fond a cauzei (asigurându-se astfel, sub acest aspect, îndeplinirea condiției prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă) este dacă are caracter obligatoriu plata contribuției la asigurările sociale de sănătate, iar nu calitatea de asigurat a persoanei aflate într-o astfel de situație.

121. Pentru toate considerentele expuse anterior, soluția propusă, în interpretarea textelor art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea nr. 341/2004, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și 114 din Codul fiscal și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006, este aceea că deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurările sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Curtea de Apel Galați - Secția conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 2.688/113/2018 și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea art. 5 alin. (2) cu referire la art. 3 alin. (1) lit. b) pct. 3 din Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului - Lupeni - august 1977 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, prin raportare la prevederile art. 154 alin. (1) lit. d), art. 155 și 114 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, și art. 224 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deținătorii titlului de Luptător cu Rol Determinant nu datorează contribuție la asigurările sociale de sănătate pentru indemnizațiile primite în temeiul Legii nr. 341/2004.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 17 februarie 2020.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Elena Adriana Stamatescu